

Szörnyek és Szárnyak *W. Kovács Ágnes és Tóth Tamás kiállítása*

Kardos Ferenc megnyitószövege

*Mindenki s minden viszonyul valamiképpen a változáshoz.
Aztán folytatódik minden ott, ahol abbamaradt. /Kányádi/*

W. Kovács Ágnes, egy alkotó könyvtáros társult e kiállításban egy alkotó olvasóval, Tóth Tamással. Talán ez a mozzanat is reprezentálja, hogy a könyvtár alkotásra és alkotók találkozására alkalmas hely, ahol a szörnyek akár szárnyakon is szállhatnak. A két képi világ nagyon rokon táj a csöndességben, az örök békességkeresésben. A látogató minden bizonnyal megtalálja lelke hasonló zugát, az abban forgó apró dolgokat, ha ő is úgy áll a kép elé, ahogy az alkotók álltak hozzá. Azaz nem látványt, nem kalandot kereső hozzáállásra, nem attraktivitásra, meghökkentésre kell számítnia a látogatónak, hanem érzések képi tükröződéseire, apró és mégis fontos gesztusokra, jelekre, szabadkozó kitárulkozásra.

Az alkotók nem képviselnek általánosan ismert iskolákat, de a képzőművészeti kulturális hagyományból bőségesen merítenek. Ági elsősorban a plakátművészet, graffiti, pop-art technikáinak miniatürizált grafikai adaptációival, op-art textúrákkal, futurista alakzatokkal, szimbolista megoldásokkal él. Kétféle technikával dolgozik ugyan, de egy világot teremt. A számítógépes színes képeiben az ötlet és az értelmi asszociációk előidézése az uralkodó (lásd a megszemélyesített fogakat), szellemes megoldásokkal. A kézzel készült fekete-fehér grafikák pedig aprólékos alkotások, részletekbe rejtett, rejtegetett mondanivaló.

Gyakorlott vonalvezetése, kompozíciós egységeinek ismétlődése bejáratott technikára utal, de éppen ez a begyakorlottság teszi lehetővé, hogy érvényesüljenek benne, talán nem is mindig tudatosan az alkotásba zárt örömök, vágyak, szorongások, viselkedésminták archetipikus jelképei. Hogy példát is hozzak: egy gyakran ismétlődő hármast jelkép: a napóra-szempilla, a lehunytt mindentlátó (azaz befelé mindentlátó, rokon a szentháromság Isten-szemével, aki belénk lát) szem, és a könnyekkel, azaz fájdalommal átlőtt szív jelkép-együttese.

W. Kovács Ágnes grafikáinak többsége lelki térkép, ahol szövegecskék, állatocskák, apró jelek szólnak hozzánk egy hálós rajzszövetből. Ez az alkotási mód hasonlít a lenvászón szöveg mintázatába belevarró hímzőasszonyokéhoz, még abban az értelemben is, hogy a díszítőelemek nagy része általánosan ismert jelkép.

Tamás azt írja magáról: ...gondolatban játszom a formákkal, és ötletek születnek belőle. Ez a hozzáállás látszólag nem szól tervezettségről, nem szól tudatos alkotási folyamatról. A képek azonban megkomponáltságról, megszerkesztettségről árulkodnak. Ez valójában nem ellentmondás, hanem az alkotó ember két aspektusa. Ugyanis az alkotó ember a játékos, a kísérletező, a

tanuló ember és a homo praktikus, a gyakorlatias ember, a magát hüen kifejezni akaró ember keveréke. Ennek aránya alkotónként eltérő (az alkotók alapvető személyiségjegyeitől is függ), és alkotói korszakonként is változik, akár élesen eltérő stílusokat hozva létre (például Salvador Dalinál, Picassónál).

Tamás – meglátásom szerint – most éppen nem annyira kísérletező, mint inkább az érzelmeit, világról, kapcsolatokról alkotott nézeteit, hitvallásait élénk táró alkotó. Vissza-visszatérő motívuma a világba világban belenövő élet. Van konkrét mitikus ábrázolása is, mint az elefántcsont-toronyba zárt lány és az őt szelíd arccal vágó virágfi (gallérja szírom). Képeiről az expresszionisták jutnak eszembe, mint Paula Moderhson-Becker Csendes élet (1900) című képe. És hát Ludvig Zoltán mindig újjáéledő, teremtő teremtményei, amorf élőlényei.

Persze ez nem a feltétlen tanult hagyomány hatása, hanem – és inkább – a művészeti stílusokat létrehozó attitűdökkel való rokonság.

Tóth Tamás festményeinek legérdekesebb mozzanata az empátia, a kishercegi hozzáállás. Saját kisbolygóin, melyeket izgalmassá tesz a vászon textúrájának át-meg átütése finoman festett felületeken, mindig rend van, törékeny, virágnyi rend. S ebben a rendben az ember beleilleszkedik, belevegyül a világba.

A festészet történetében a törekvő ember mindent antropomorfizált emberi alakokká, mely egyben jelképezi azt is, az ember hódító, az élővilág csúcsa. Tóth Tamás láthatóan, talán ösztönösen, talán vállaltan más véleményen van: az ember „növény természetű”, a természetbe illeszkedő, belenövő lény. Képes az együttélésre értelmes ökoszisztémákban, képes a szépre, a virágzásra, a burjánzásra, képes valami mellett és nem csak valami felett élni.

Mit látok én e képeken: szelídség és vágy a békére, nem a békeszerződéses, kikényszerített, hanem a belátáson alapuló, szeretetből fakadó békére. Világos, árnyalatokban gazdag, minden szín- és formakonfrontációt kerülő ábrázolási mód ez, sok apró kísérlettel, ötlettel. Az emberek igazából arcok, ahogy arcok a növények és az amorf élőlények is.

Harctalan, de nem arctalan képei egy csöndes küzdelemnek a világgal.

*Tudom, hogy vonalak és pontok
alkotják azt, amit mondok. /Gyurkovics/*

*Gyurkovics Tibor szavai itt életre kelnek. Ismerkedjük meg ezekkel a rajzolt,
festett, élőlényekkel teli világgal.*